

Terres Catalanes

POTESTAS, NO VERITAS.
FACIT LEGEM

El periòdic de TOTS els Catalans

LA FORÇA I NO LA
VERITAT FA LA LLEI

ANY IV N° 14
Estiu 1974
PREU: 1 franc 50
En Espanya: 25 ptes.

ABONAMENT ORDINARI: UN ANY
ESTAT FRANCÈS - ESTAT ESPANYOL - ALTRES ESTATS
ANDORRA 5 frs 50 90 ptes. 8 francs
ABONAMENT DE PROTECTOR: LA VOLUNTAT
CANVI D'ADREÇA: 2 frs

Redacció — Administració:
Carrer Sant Mateu, 2
66000 PERPINYA - Tel. 34-80-40
C.C.P. 1-180-43 - MONTPELLIER

Publicitat:
Agència Havas
66.000 PERPINYA
Teléfono 34-84-61

EDITORIAL

ELS IMPACIENTS NO VAN PAS MES DE PRESSA...

Les darreres eleccions a la presidència de la República francesa han estat motiu per presentar candidats regionalistes. Malbauradament, un d'ells fou refusat pel Consell constitucional. S'agia d'en Robert Lafont, eminent Occità i occitanista. No serviren de res les reclamacions i protestacions que foren fetes per obtenir l'anul·lació de l'interdicció pronunciada: una simple qüestió de forma féu eliminar una personalitat de fons.

De totes maneres cal rendre's a l'evidència i reconèixer — com ho feren, en el seu temps, els Bascons d'« Enbata » — que les consciències dels ciutadans de les nacions perifèriques de l'Estat francès no estan encara prou informades, formades, podríem millor dir, per passar a l'acció política a l'ocasió d'eleccions franceses.

En el cas d'una elecció presidencial hom se veu obligat a prendre partit pel menys dolent dels candidats susceptibles de guanyar car, que se vulgui o no, estem lligats i concernits pels problemes econòmics i polítics que posa l'Estat francès i hem de prendre partit ben a desgrat nostre.

Aquest insuccès dels candidats regionalistes ens porta a reafirmar ço que hem ja dit: En la fase (actual) de recobriment de la nostra personalitat, no hi pot haver partits polítics; només hauria d'haver-hi un sol moviment per obtenir el primer objectiu: la regionalització veritable de cada ètnia no francesa de l'hexàgon. És un cop obtingut el dret d'administrar-nos nosaltres mateixos que, podríem passar a la segona fase o signi la de constitució de partits polítics els quals sol·licitarien els vots dels ciutadans.

Pels fervorosos, pels impacients, pels que ja n'estan talls d'ésser manats per forasters, aquest processús els apareix massa lent; estan, més aviat, portats a cremar etapes passant, tot seguit, a la constitució de partits polítics ètnicament representatius. Mes, allà on això se fa, el ressò del poble no acompanya l'esforç, precisament perquè, com diem més amunt, el poble no està prou informat o no prou format encara.

Un altre motiu de confusió és el fet que existeixin ja partits de classe arreu del món. Per què no, doncs, a casa nostra? És aquí que radica la noció fonamental:

Les ètnies soimeses no poden tenir partits mentre no siguin mestresses d'elles mateixes; en canvi, les ètnies no soimeses és natural que en tinguin com en tenen, efectivament, pertot.

Per això, referint-nos, més particularment, al cas de Catalunya-Nord, propugnàvem, en el nostre número de l'hivern darrer, la creació d'una « Assemblée del Rosselló » fins a la reconeixença oficial, per l'Estat francès, de la nostra personalitat catalana, reconeixença comportant el dret de poder-nos administrar nosaltres mateixos dins d'una regionalització efectiva i real.

Naturalment, per manca d'informació, i de formació, dels Rossellonesos en general, l'eco sotslleuat per la nostra proposició no tingué prou abast i restà lletra morta o quasi. Raó de més per pensar que, si tots els Catalans units per un sol i únic objectiu primordial, no arribem a concretitzar-nos, hi ha encara menys esperança que la massa del poble pugui seguir en d'altres esforços menys generals.

No manqueu pas de visitar

La Casa Pairal

Museu català d'arts i tradicions populars

El Castellet

Perpinyà

El pilar català de l'arc mediterrani

Les indústries del Principat ja comencen a instal·lar-se al Rosselló, però els Francesos, salvant excepcions, ignoren el què és la indústria catalana i la seva potència.

Tot i les trabes que el Govern espanyol li posa, la indústria catalana entra en una fase de gran desenvolupament. En 1939, llavors que les tropes del general Franco (Alemanys, Marroquins i Espanyols) ocuparen Catalunya les autoritats espanyoles ficaren a la presó els industrials catalans més importants per a obligar-los a sotmetre's al nou règim; el Decret de descentralització industrial intentava dispersar les indústries catalanes a Espanya endins. El pla els va fallar. Igualment la creació de l'I.N.I. (Instituto Nacional de Industrias) tendia a crear empreses d'Estat com a contrapès a les d'iniciativa privada de Catalunya. Ara l'I.N.I. està en marxa vers la fallida i sostenir-lo costa un dineral a l'Estat — que les Catalans paguem.

Avui la gran expansió de la indústria catalana mostra la fallida d'aquesta plans anti-catalans i anti-econòmics de l'imperialisme agressiu castellà. Tal com la persistència de la llengua catalana i la florència de la nostra literatura mostren la fallida dels seus projectes de genocidi anti-cultural.

Han passat 35 anys, una generació, i avui el potencial econòmic de la Península es concentra al litoral mediterrani, no ja a la « província » de Barcelona, ni tan sols a Catalunya, sinó a totes les Terres catalanes començant des d'Alacant.

La població es concentra a la perifèria. Les Terres catalanes, segons el cens de 1970, ultrapassen la població del nucli central (Castella i Lleó). L'Institut nacional d'estadística calcula que dintre als anys, en 1980, les terres catalanes de l'Estat espanyol tindran una població total de 10.600.000 habitants, mentre que el nucli central castellà serà inferior de quasi un milió: 9.700.000 habitants.

Si prenem el conjunt de les nacions perifèriques on hi ha moviments d'alliberament (Illes Canàries, Galícia, Euzkadi i Terres catalanes) veurem que en 1930, al moment de la República i dels Estatuts, llur població era de més de 9.000.000, mentre que la total dels Castellans o Espanyols passava dels 14.500.000. És a dir menaven 5.000.000 als primers per a ésser la meitat de la població total de l'Estat: 24 milions.

En 1970, amb una població total de l'Estat espanyol de 34 milions, n'hi havia 15.000.000 de perifèrics i 19.000.000 de Castellans. La diferència doncs, per a arribar a la meitat es reduïa a 2.000.000. Segons càlculs oficials, la població total en 1980 serà de 37.400.000. Als perifèrics, que seran prop de 18 milions, els mancarà sols un milió per a arribar a ésser la meitat. Si les coses segueixen el mateix curs d'avui, hom preveu que vuit anys més tard, o sigui vers 1988, hauran arribat a la paritat: 50 % de perifèrics i 50 % d'Espanyols o Castellans (Andalusia, Aragó, etc. compresos). A fi de centrària els Espanyols seran minoria a Espanya.

Es cert que no tots els habitants que les Terres catalanes guanyen són catalans. Però és igualment cert que els habitants que l'Espanya castellana perd són tots espanyols.

Bé prou que els Castellans mateixos se n'adonen. El 22 de gener passat, les Cambres de comerç de les 11 províncies de Lleó i la Castella Vella presentaven un escrit al Ministeri de la planificació del desenvolupament demanant pro-

tecció i plantejant amargament el pavorós problema del despoblament i empobriment de Castella. Aquestes províncies cobreixen el 20 % del territori de l'Estat, però no'n tenen més que el 9 % de la població. Continuat el procés iniciat en 1910, totes aquestes províncies han perdut població en el període 1960-70. Heus-aquí les percentatges de les pèrdues:

Santander 3,33 % — Avila 21,27 %
Logronyo 5,46 % — Palència 21,55 %
Burgos 13,79 % — Segòvia 24,90 %
Lleó 15,31 % — Sòria 26,08 %
Salamanca 17,71 % — Zamora 27,19 %

« En canvi en Catalunya augmentà la població en un 34,20 %; en Levante (València) 32 % y en las provincias Vascongadas 30,61 %, — afegeixen les Cambres castellanes.

Remarqueu encara que les províncies de Sòria, Guadalajara, Terol i Conca tenen el mínim de densitat demogràfica. Sense les capitals, la població rural era de 9 a 13 habitants per quilòmetre quadrat segons la província. En 1980 serà de 5,7 a 9 habitants. Aquestes províncies formen un fonsat desert de més de 54.000 m² (quasi tant com Catalunya i València juntes), un desert que separa el centre d'Espanya de les Terres catalanes mediterrànies tal com el Sahara separa l'Àfrica negra de les terres mediterrànies del Maghreb.

Les Cambres de comerç castellanes veuen clarament les tràgiques conseqüències per a Castella i l'Estat espanyol d'aquesta revolució en la infraestructura demogràfica i econòmica. Franco volia restaurar el Imperio i Castella està perdent les bases per a la seva hegemonia a la Península: « Un debilitamiento excesivo de esta Región castellano-Leonesa, que tanto ha contribuido siempre al mantenimiento y robustecimiento de la unidad de España, afectaría gravemente a uno de los pilares fundamentales en que se asienta esta unidad » — declaran les Cambres de comerç castellanes.

Seguint aquest raonament, l'afebliment de Castella i dels lligams que ens hi sostenen porten les Terres catalanes, amb llur nova vigòria i pujança econòmica, a incorporar-se a la Mediterrània i a l'Occident d'Europa. Si Castella fou pilar fonamental de l'unitat de l'Estat espanyol, les Terres catalanes hien d'ésser pilar fonamental de l'arc mediterrani del sud d'Europa.

(Segueix pàgina 2)

Changementement de GAZ

NE DEMOLISSEZ PAS VOTRE POTAGER
Les réchauds FOUR "FAR" sont toujours en vente

MAISON CHARLES

M. LAPEBIE, successeur

8, rue Queya PERPIGNAN

TOUT LE MENAGER

RAYON CADEAUX

Mobilier de cuisine sur mesure

Cuisinière ROSIER - DE DIETRICH

Tél. 34.47.26

El pilar català de l'arc mediterrani

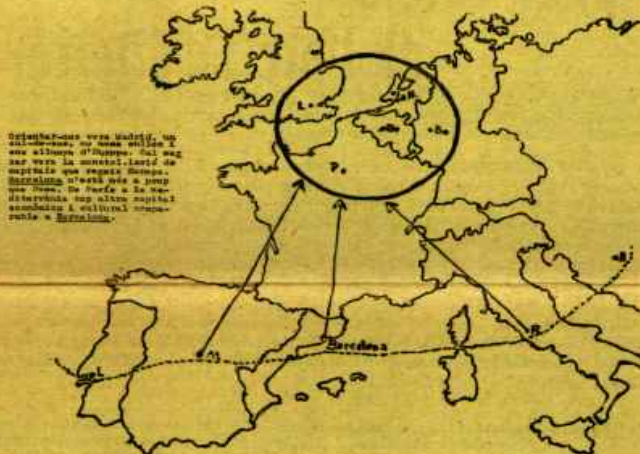
(suite de la page 1)

En el número de febrer de « Le Monde Diplomatique », dedicat als « sobresalts del franquisme », hi havia onze articles sobre el tema. Tant els articles escrits per Espanyols de Madrid com els escrits per Francescos que, amb la major bona voluntat, són « castellanistes » però no arriben a « hispanistes », no deien un mot sobre Catalunya. La única excepció era un article de Hélène de la Souchère, d'origen basc septentrional : « Le développement des particularismes nationaux », en el qual s'afirmava que : « el miracle econòmic espanyol havia tingut lloc a Barcelona ». Malauradament no'n donava proves ni hi feia comentaris.

No intentarem pas estendre'ns act — no seria el lloc adequat — ni oferir xifres i comentaris per a demostrar la veritat d'aquesta afirmació que conté una veritat a mitges : el miracle econòmic ha tingut lloc, no a Barcelona, sinó a les Terres Catalanes.

Donarem solament act les xifres corresponents als anys primers meitat de 1973 de les inversions fetes per a instal·lar noves indústries o per ampliar les existents :

	(xifres en milions de pessetes)	
	Noves indústries	Ampliació
Tarragona	19.840	2.481
Barcelona	5.436	11.713
València	2.218	2.920



La suma dels dos tipus d'inversions ascendia a 44.494 milions de pessetes o sigui el 47 % del total de les inversions a l'Estat espanyol, 94.900 milions.

Tenint present que manquen act les xifres d'inversions a les quatre altres províncies d'Alicant, Castelló, Lleida, Girona i Balears, el total de les inversions a les Terres catalanes deu aproximar-se al 50 % del total de l'Estat. Aquestes xifres tenen una valor no sol per llur definició de la localització actual de les plantes industrials sinó pel rendiment futur, que cal preveure, aquestes donaran.

En resum, la concentració industrial s'està efectuant a les províncies de València, Tarragona i Barcelona. A l'ensens, però, els cercles econòmics catalans estan la estudiant projectes per a obrir les comarques centrals i occidentals de Catalunya a la indústria.

mentrestant el Govern espanyol frena la instal·lació de noves indústries a l'entorn de Madrid, no sols per esser anti-econòmic (transport de les primeres matèries dels ports marítims a Madrid i re-transport dels productes manufacturats a la perifèria on hi ha els mercats) sinó per la pol·lució que afecta greument la vida a Madrid.

Les inversions, doncs, a Madrid han baixat, i baixen també al País Basc que, reduït com és, comença a estar ja saturat. Les futures possibilitats d'expansió industrial s'aniran concentrant cada vegada més en les Terres catalanes a les vores de la Mediterrània.

El Rosselló està devenint una nova àrea d'expansió de la indústria catalana, el seu cap de pont dins el Mercat comú d'Europa. Consolidat aquest cap de pont la futura etapa de l'expansió catalana serà vers les costes del Llenguadoc. Constituïda la Regió Llenguadoc-Rosselló, la importància de la industrialització del Rosselló ultrapassa els límits del departament dels Pirineus orientals per a interessar tota la Regió.

Si mirem vers horitzons encara més amples i en relació a l'estructuració d'Europa, ens farem càrrec que la indústria catalana devé un element d'importància en la construcció de l'arc septentrional de la Mediterrània occidental, és a dir l'arc que té un pilar català que arrenca del sud de València i un altre d'italià fins al sud de Gènova, que formen el recolzament del segment occità Llenguadoc-Provença i Ligúria.

Al N.E. d'aquest arc hi ha el triangle industrial Tori-Milà-Gènova, i al centre el complex metal·lúrgic de Fos i la desembocadura del Roine. Aquest riu, perllongat pel Rhin, i amb el feix d'autopistes i de ferrocarrils al llarg d'ells, consti-

tueix l'eix central de l'àrea econòmica europea, així que relliga el port de Marsella a la Mediterrània amb el de Rotterdam a la Mar del Nord. L'enfortiment de l'economia dels territoris d'aquest arc és un contrapès necessari per a mantenir l'equilibri enfront de l'excessiva concentració industrial al nord d'Europa.

Com en tot el transcurs de la història, els tres costats del triangle català juguen cadascun la seva funció. A través de la frontera del nord amb Occitània i França, hem rebut tots els nous elements tècnics, científics i ideològics del progrés. El Mediterrani ha estat sempre la gran àrea de l'expansió catalana. En quant el costat de Ponent, l'experiència secular ha creat un proverbi, un amonestament o norma de conducta per al nostre poble « de Ponent ni gent ni vent », tal com per al poble portuguès « d'Hespanha ne bon vento ni bon casamento ».

Cercle Català d'Estudis Europeus.



PITIÉ POUR LES ENVAHIS

« Le dossier de la semaine », paru dans le numéro 492 du « Nouvel Observateur », mérite ce que l'on pourrait appeler « un droit de réponse ».

Le peuple catalan, cousin germain du peuple occitan, est victime, lui aussi, du même centralisme tentaculaire. C'est la raison pour laquelle il se sent également visé par les propos de M. Le Roy Ladurie.

Le titre de son étude est, déjà, surprenant. — Pourquoi pitié pour les envahisseurs ? Pitié, plutôt, pour les envahis.

Sans l'invasion française, Occitans et Catalans auraient, fort probablement, fini par former une grande confédération pyrénéenne empêchant, par voie de conséquence, la formation des deux États les plus centralistes d'Europe : la France et l'Espagne. Sans l'invasion française, Occitans et Catalans ne seraient pas aujourd'hui des citoyens marginaux, obligés d'émigrer ou habitant des pays où le pouvoir d'administration locale leur échappe au profit des préfets omnipotents et omnipotents exécutant les ordres de Paris.

Par ailleurs, M. Le Roy Ladurie dénature certains concepts employés par les régionalistes. En effet, on n'a jamais identifié « le crime qui fit six millions de morts juifs » et le drame du « fils de paysan aveyronnais, parlant d'oc, en instituteur francophone » hors de son Occitanie natale.

On n'a jamais identifié le colonialisme français, tel qu'il s'est manifesté au Vietnam et en Algérie, avec ce qu'on a convenu d'appeler le colonialisme intérieur. Bien que, à époque pareille, si un peuple périphérique de l'Hexagone avait manifesté, avec autant de vigueur que Viet-Namiens et Algériens, son intention de secouer le centralisme parisien, il est fort probable — les mêmes causes produisant identiques effets — qu'on aurait eu à faire face à une guerre aussi absurde que cruelle.

Quand nous parlons de colonialisme intérieur nous entendons, notamment, nous insurger contre le fait que les peuples périphériques de l'Hexagone n'ont pas été affranchis du centralisme sclérosant de l'État français actuel, paralysant ainsi la dynamique naturelle de ces peuples, réduits, en définitive, à mendier des subventions (alors qu'on les a préalablement « saignés » par les impôts) ce qui finit, à la longue, par donner naissance à une mentalité de peuple inférieur.

Quand M. Le Roy Ladurie dit que les conquérants n'imposèrent pas leur langue il s'explique insuffisamment. Il est exact que, compte tenu du contexte de l'époque, l'imposition de la langue française fut très lente. Cette lenteur lui permit, d'ailleurs, de s'enrichir énormément au contact, par exemple, d'une langue occitane très riche et évoluée à cette époque-là. Il est certain, cependant, que si la France avait disposé des moyens de pression et de diffusion actuels : enseignement obligatoire en français, presse, radio, télévision, etc., les ravages sur les langues occitane et catalane auraient été immensément plus grands.

Il est exact que Combes — qui « était un pur sang occitan » — a fait interdire aux curés bretons de prêcher à leurs paroissiens en langue maternelle. Mais, qu'est-ce que cela prouve ? Pompidou aussi était Occitan. De tous les temps il y a eu, dans tous les pays, des gens de cette nature.

M. Le Roy constate que les Occitans (et les Catalans, ajoutons-nous) « colonisent en masse la fonction publique », mais il semble ignorer que plus un peuple a été dépersonnalisé et ruiné dans ses structures propres, plus il est obligé de s'orienter vers le fonctionariat puisqu'il ne lui reste que l'agriculture et le commerce de consommation et encore de moins en moins.

Et c'est ainsi que l'on trouve des citoyens périphériques dans tous les niveaux de la fonction publique, depuis le garde champêtre, le gardien de prison et le gendarme en passant par le petit employé des postes, et autres administrations, jusqu'aux grands commis de l'État. Ce n'est pas hasard que cela arrive, c'est par nécessité, non seulement en France mais aussi dans tous les autres pays à structure non fédéraliste ou, tout au moins non régionaliste.

R. BOIX.

MOLI freres

sanitaire
climatisation
chauffage central

38, Bd A. Briand
PERPIGNAN

Comment peut-on
être séparatiste ?

Dernièrement il s'est produit un événement en Suisse qui intéresse particulièrement les Catalans et les Occitans.

Or, alors que la Télévision a informé — pendant deux jours consécutifs — les téléspectateurs de cet événement, les quotidiens « Midi Libre » et « L'Indépendant » ont laissé leurs lecteurs dans l'ignorance.

Eat-ce voulu ? Est-ce une consigne pour ne pas apporter de l'eau au moulin des Catalans et des Occitans partisans d'une régionalisation à la suisse ?

Car il s'agit d'une question de régionalisation réelle, dans le plus pur esprit démocratique et du respect des citoyens concernés. Il s'agissait d'un référendum pour savoir si les francophones du Jura suisse voulaient ou non se séparer du canton de Berne, à majorité de langue allemande.

Le résultat ayant été favorable aux francophones, il va y avoir séparation ; la Confédération Helvétique comptera un canton et une république de plus.

Vingt-trois cantons, c'est-à-dire, vingt-trois républiques faisant partie, à part entière, de la Confédération helvétique. Pour employer le langage courant en France, disons vingt-trois régions, mais vraiment régionalisées, alors qu'en France, une seule région, qui n'a de région que le nom, est aussi grande que la Suisse tout entière !

Mais, le plus remarquable c'est que tout s'est passé dans la plus grande des corrections civiques et, même, dans la bonne humeur générale.

Moralité : on peut être régionaliste et, même, séparatiste, sans pour autant se séparer d'un État qui tient compte des particularismes dans ses diverses populations.

Biblioteca de Comunicació
i Hemeroteca de Jacarà PRATS.
CEDOC

Casa GENSANE

Fundada en 1912

ELNA - ROSSELLO

TOTA

LA VESTIMENTA

PER TOTS

NOVETATS

Reformar és enriquir el llenguatge

Els « Cahiers des amis du viell lle » adoptat el títol d'aquesta crònica per fer una tasca similar a la nostra. Com que creiem que hi ha molta feina a fer en aquest sentit, ens felicitem de la iniciativa de l'equip d'Illa i volem no criticar llur actitud sinó corroborar-la.

Pensem, com ells, que cal redonar « droit de cité » a tots aquells mots catalans que han fet caure en desuetud influències castellanes o altres.

Caldria, en efecte, reusar, pertot, els adverbis *desuiss* i *desuota*; *sus* i *sota*, mes no sobre. Ja sabem qu'hi haurà qui podrà dir que *sus* és d'origen occità i incorporat en el parlar rossellonès. Més és que el català i l'occità no tenen un passat comú? més comú i més íntim que el català i el castellà? Podríem també afegir que és l'occità que l'ha incorporat del català o ambdós sota la influència llatina o italiana ja que aquesta darrera també utilitza la preposició i els articles contractats.

Per la seva claretat reproduïrem, íntegrament, la llista dels articles contractats que publica la revista illenca així com els exemples, tot el qual demostra la « souplesse » de llenguatge de la qual ens privem:

Préposition	Article	Singular	Pluriel
a	+ el	= al	als
de	+ el	= del	dels
per	+ el	= pel	pels
sus	+ el	= sul	suls

Exemple: me va caure *sul* peu; ho porta *sul* cap; la carn està bé *suls* ossos; posa el plat *sus* la taula; marca el teu nom *sul* llibre, etc...

Els dos primers contractats són, normalment, usats enllà dels Pirineus. El quart ja no és gens. En quant al tercer, l'ús no n'és fet cada vegada que se podria.

Trobem escrit, per exemple: Per al divendres en lloc de pel divendres. Per als que no estiguin presents en lloc de pels que no estiguin presents. Per als minyons en lloc de pels minyons, etc...

La utilització de la preposició contractada, en singular i en plural, és molt més correcta que la preposició no contractada seguida de l'article contractat; n'és tant més que, de fet, és una incorrecció lexicogràfica. En efecte, si tractem de traduir per al i per als al francès i al castellà, obtenim *pour au* i *pour aux* d'un costat i, de l'altre, *para al* i *para a los*, és

a dir incongruències que posen al descobert la certesa de la mala construcció usada, actualment, en el Principat.

«...Fortuna ve que ha mostrat son poder
Sus me, volent que en tal punt vingut sia...
Jordi de Sant Jordi.

Supleiant cel qui fon sus la colonda
Greument batuta per l'amor que ena havia...
Andreu Febrer.

«E lo senyor d'Aragó li ponà la corona
sus el cap...
Muntaner (Crònica)

«I el cavaller qu'ha passat
Sus del cavall l'ha pujada...
J.-S. Pons.

«I ja cauën flocs de neu
Sus de la rosa espelida...
J.-S. Pons.

O nit d'istiu qu'el chrec breua i acompanya;
estesa amb tanta gràcia i tanta majestat,
per quants d'istius podré, com en el temps passat,
te contemplar amb el meu vull, sus la muntanya?
Joan Amade.

«Un molitó, una cabra i un porc, de bon matí,
Sus de la mateixa carreta
se'n anaven cap a Tuir...
A. Salsset.

«A la casa de mon pare
tot lo bé de Déu hi és,
la gavinia sus la taula
sense pa, ni vi, ni res...
Chanson populaire.

«Lo pardal quan s'acotxava
sul toranger...
Chanson populaire.

El Sr. Marty, autor de la crònica que comentem, assenyalava encara una altra anomalia: l'ús de l'article lo esdevingut el.

Oficialment lo ha desaparegut en benefici de l'article el, mes, en el llenguatge parlat, lo continua utilitzant-se força, no solament en les comarques catalanes de França sinó en les del Principat, País Valencià, etc...

Evidentment l'article lo s'utilitza molt més en català occidental que en l'oriental, mes és, potser, aquí que radica l'explicació natural. A part de l'accent occidental — el qual seria degut a les influències del « substrat » — és en el català occidental (i en les comarques de França) que trobem més mots purs, avui en desús en el català oriental i, principalment, en la gran aglomeració cosmopolita barcelonina on, a

més a més, hi ha incorporats mots nous que no tenen res de català: pero, algo, algun, desde luego, bueno, vosté i tants d'altres).

No som contra l'ús de l'article el ja que aquest ús existeix, s'ha generalitzat i ha guanyat, inclos, les comarques catalanes de França, si bé no ha passat mai en l'occità. — El és un mot que hem, finalment adoptat com a conseqüència de la influència castellana la qual l'heretà de l'àrab. Mes el fet d'utilitzar l'article el no hauria de significar la supressió de l'article lo. Podríem fer com els Castellans: el, article definit; lo, article neutre. És a dir, retornar a les nostres fonts on teníem dos articles singulars també: lo, definit; ço, neutre. Mes l'ideal seria, segurament, d'utilitzar el com article masculí i lo com article neutre.

Exemple: el comerciant (no comerciant); el doctor, el parell, etc., perquè hi ha un femení; i lo llibre, lo pa, lo vi, perquè no n'hi ha.

En aquest cas, l'article neutre ço podria reprendre la seva utilització normal, equivalent a la del francès ce, celui.

Exemple: faràs ço que voldràs; pren ço que te plau; emporta ço teu. La seva utilització seria facilitada pel fet que només pot ésser emprat després de mots que no són ni masculins ni femenins.

R. B.

P.S. — Hem vist que els autors rossellonesos Pons i Amade apostrofen els mots derivats de la q. — En el llenguatge parlat essent així en tots els països de llengua catalana, som del parer que aquests mots s'haurien d'apostrofar pertot. Si s'hagués fet així hauríem, segurament, evitat, a més a més de molta altra cacofonia, la inversió dels pronoms febles *me*, *te*, *se*, que Castellans, o Francesos i Occitans no han invertit. Exemples:

— Qu'm dius? en lloc de què em dius?
— Qu'è va bé? en lloc de què et va bé?
— Qu'è diu? en lloc de què es diu?

De retruc no hauríem tingut necessitat de conèixer les regles de *em* i *hem*, de *te*, o *et* i *té*; de *es* i *és* i d'altres complicacions de les quals parlarem en una altra crònica.

La CATALANA del PETROLI

Carrer de la Muralla
POLLESTRES Tel. 36.70.46

Treball acurat

Escurament - Neteja
Entreteniment
Despanatge

de xemeneies, calderes i instal·lacions de calefacció central amb material i personal

especialitzat

CATALUNYA... CATALANS UNS MOTS PROHIBITS

A un moment en què els Catalans del altre costat de la frontera venen nombrosos a Perpinyà la consigna és donada per l'Estat francès de rebre'ls parlant sols en castellà o en francès; el català està curosament prohibit. Aquesta consigna és naturalment seguida per totes les administracions inclos certs presidents.

S'ha d'excusar els empleats de les administracions, de les empreses nacionalitzades i de moltes empreses o comerços pertanyent als forasters. Aquests pocs empleats catalans que encara es queden al país són tot just tolerats i, de més a més, reemplaçats per forasters. Per això són obligats d'escudar els ordres de l'Estat francès sinó volen perdre llur feina. Feia pocs temps encara aquests empleats responien en català si les preguntes eren fetes en aquesta llengua. Ara es veu que tenen defensiva absoluta de parlar català i sols parlen francès amb la clientela.

A Barcelona, si no n'hi ha llibertat política, en canvi, la nostra llengua i la nostra cultura no són combatudes com ho són a França i, en aquest moment, no hi ha cap defensiva de parlar català. Tot al contrari que es parla de posar l'estudi del català obligatori a l'escola.

Són els mestres i no sols els mestres catalans que s'adonen que els infants reben un gran handicap de no començar llurs estudis en llur llengua pròpia, i que l'handicap és tan gran si ignoren completament llur llengua i llur cultura.

A França ens agradaria molt que els professors i inspectors d'Acadèmia tinguessin la mateixa òptica de justícia; però a França aquests professors i inspectors són molt més domesticats i llur situació en depèn.

En aquest genocidi ètnic i cultural l'actitud de l'Església de França és molt poc cristiana i caritativa enfront a nosaltres i a altres ètnies subjectades.

A Perpinyà tenim ara un bisbe que ens donava moltes esperances. Ha permès una missa en català tots els diumenges a les deu, a Sant Mateu i crec també a Prats de Molit. Però hi ha, malauradament, les directives generals de l'Església de França molt subjectada i plenament centralista i contrària a les diversitats ètniques i en oposició amb el Vaticà.

Recentment les meves netes han fet la primera comunió; l'una a Illa i l'altra a Perpinyà.

A Illa, és clar, molta gent és de parla catalana, però s'ha dit l'evangelí en castellà per una petita minoria. S'ha d'afegir aquí que quan venia a treballar la gent de València, que és de parla catalana i gent piadosa, mai s'ha dit per ells cap pregària en català; per això no anaven a l'església i se'n queixaven.

A Perpinyà el dia de la confirmació es sentia famílies senceres parlar català. Però sense cap consideració per a ells no s'ha dit ni s'ha cantat en català, ni una mota, ni una canço en català. Veig sentir reflexions indignades i revoltnes que començaven enterament.

Es inadmissible que la segregació racial de l'Estat francès practica contra nosaltres es faci també per l'Església i hom es pot demanar quines directives segueix l'Església de França, si són les directives de l'Estat francès o les directives de cert gran partit, d'obediència estrangera que sempre ha dominat, el « guillisme ».

Si de l'altre costat de la frontera les ètnies són sostingudes per l'Església, a França és tot el contrari, sempre l'Església ha estat subjectada a l'Estat. No cal cercar més lluny l'anticlericalisme de molts Catalans.

Conservem sols el record, amb molt d'afecte, de Monsenyor de Carlsade en un moment en què l'Església era completament separada de l'Estat. Ara esperem que el nostre bisbe actual ens alliberarà de l'influència nociva i destructora de les directives parisenques.

Biblioteca de Comunicació M. D.
i Hemeroteca General
CEDOC

ELS LLIBRES

La Catalunya pobra

L'Editorial Nova Terra (Canalejas, 65 - Barcelona - 14) ha publicat un estudi, molt documentat, intitulat « La Catalunya pobra », treball col·lectiu portat a terme per Josep Miró, Ernest Sena i Frederic Miralles.

L'objectiu perseguit de Pobra és l'anàlisi de les característiques socioeconòmiques de Catalunya, resumint-se al seu creixement econòmic, creixement que dona naixença a contrades pobres i contrades riques, a Catalunya com en tot altre país modern.

Catalunya-Nord — víctima també del desgavell creat per la concentració de la producció i dels nuclis humans necessaris a aquesta — no figura en aquest estudi. Ho sentim perquè aquest cas és més punyent encara, d'una manera general car, les comarques catalanes de França estan deixades de la mà de Déu i cada dia l'empobriment dels Nord-Catalans és més gran passant llur riquesa entre les mans d'especuladors forasters. Es gran llàstima que sigui així ja que els Catalans han sempre tingut renom d'ésser actius i particularment productius.

A l'apoi d'aquest renom hem traduït la poesia de Francisco Gregorio de Salas, el qual, ja en el segle XVII, jutjava així els Catalans:

El Català, oficiós,
carruatger, navegant,
mercader i fabricant,
mai viu en repòs
en son país escabrós.
Per mor de mil afanyos,
marca terra, tira plans,
i inclús dins d'un estable
a la fi, per art del diable,
ja de les pedres pans.

Catalunya sota el règim franquista

Les Edicions catalanes de París han publicat un llibre molt important intitulat: « Catalunya sota el règim franquista ».

Per primera vegada s'exposa en aquesta obra, amb documents irrefutables, la persecució que ha sofert la llengua i la cultura a Catalunya.

Mereix, doncs, ésser coneguda de tots els Catalans i d'aquelles persones que s'interessen per les ètnies i cultures menaçaes.

BUTLLETI D'ABONAMENT A "TERRES CATALANES"

(a retallar o a recopiar)

PROTEGIU, LLEGIU, FEU LLEGIR

Aboneu-vos a Terres Catalanes

Nom

Cognom

Adreça

subscriu un abonament ordinari,
protector (barreu el mot inutil)
Inclos xec (postal-bancari), timbres,
espècies.

Presidents d'amicals, de societats
esportives, culturals, folklòriques
casals, omniums, cases de joves,
inviteu els vostres socis, adhe-
rents, a llegir i protegir

"TERRES CATALANES"



Pour votre retraite
en Pays Catalan

Visitez nos réalisations

ifac

3, avenue Général de Gaulle

66200 ELNE Tél. 37.23.10

12, rue Pache
75011 PARIS XI^e

Documentation sur demande

DOCUMENTS

Les "aménités" de M. Sanguinetti

Nous empruntons à notre confrère basque « Euskal Elkargoa » le document suivant :

« Au moment de la grève de la faim, M. Uribar, Basque résidant en Belgique, avait écrit une lettre courtoise à M. Sanguinetti, lui demandant d'intervenir en faveur des grévistes de la faim, certains d'entre eux, à ce moment-là, se trouvant dans un état critique.

RÉPONSE DE M. A. SANGUINETTI

UNION DES DÉMOCRATES POUR LA V^e
RÉPUBLIQUE

123, RUE DE LILLE - 75-PARIS 7^e

501 85-10

LE SECRÉTAIRE GÉNÉRAL

AS-GP/JP N° 516

PARIS, 1^{er} 25 FEV. 1974

Monsieur,

Ayez donc la bonté de vous occuper des problèmes belges et de nous laisser la charge des problèmes français.

Quant à ma patrie, c'est la France pour laquelle j'ai combattu contre le nazisme auquel vous devez appartenir de cœur et de sentiment et avec lequel collaboraient pendant la guerre tous les autonomistes. Cela m'a valu une mutilation que je supporte depuis 30 ans.

Quant à vos aménités, elle révélaient parfaitement ce que peut être votre caractère hautement méprisable.

A. Sanguinetti

Alexandre SANGUINETTI

Chevalier de la Légion d'Honneur à titre Militaire Médaille Militaire
Croix de Guerre 39/40 avec 2 citations à l'Ordre de l'Armée

Mutilé 100% + 7%

Que dire devant une telle réponse ? Le portrait de son auteur y est tellement bien fait que tout commentaire devient inutile.

Il y a, quand même, un point qui touche tous ceux qui, peu ou prou, souhaitent vivre dans une France où les personnalités régionales et régionalistes ne soient pas écrasées par le poids d'un centralisme stérilisant.

M. Sanguinetti, — outre accuser son correspondant de collaborateur — met dans le même panier tous les autonomistes. Or, il se trouve, justement, que son correspondant serait un anticollaborationniste notoire puisqu'il dit avoir connu trois fois les cachots fascistes avec les tortures qu'on y dispensait.

Bien entendu, il n'est pas le seul ; d'autres partisans convaincus d'une régionalisation réelle, se sont battus contre les mêmes ennemis que Monsieur Sanguinetti.

C'est, donc, faire preuve, de la part de ce dernier, d'un manque d'objectivité, de mesure, de correction en somme, qui en dit long sur la personne, la personnalité et la valeur intrinsèque de son action politique.

Toutefois, il convient de noter qu'avec un nom tel que Sanguinetti, sa vraie patrie ne peut être que celle de la terre de ses ancêtres ethniques et linguistiques. Ses compatriotes conscients de ce fait doivent rougir pour son compte ; et nous avec eux.

Paul DEVY

DOCTEUR EN PHARMACIE

32, cours Lazarre Escarguel

PERPIGNAN

T. 34 21 42

OBITUARI

Francesc ARNAU

El nostre número de Primavera estava sota premsa quan sobrevingué el traspàs del nostre amic el Sr. Francesc Arnau, diputat al Parlament de Catalunya, Català íntegre i íntegral que compartia i sostenia, plenament, l'acció de « Terres Catalanes ».

Amb Francesc Arnau desapareix un testimoni més d'aquella gran esperança del 1931. Formà part, en efecte, d'aquella plèiade de Catalans que volien redonar a Catalunya la dimensió político-administrativa mínima que permetés al país de viure i d'administrar-se per ell mateix.

No era pas revolucionari llur programa mes, si l'hagués pogut realitzar, Catalunya hauria pogut tenir pau política i social per més de cinquanta anys. Malauradament, el desfasament polític - econòmic de Catalunya amb l'Estat espanyol, féu fracassar el programa realista que els homes del pensament polític com Francesc Arnau volien dur a terme.

Aquí Mallorca

ON ES L'ESPERIT DEL CONCILI ?

Heus ací una pregunta que també poden fer-se els catòlics practicants de la ciutat de Palma de Mallorca. De les 42 esglésies existents, només a 19 els fidels poden resar en la seva llengua i encara només en 27 misses. La resta està obligada a fer-ho en l'idioma oficial, donant-se el cas que la majoria de les parroquies més centrals ignoren ostentament el mallorquí i els fidels de Palma es pregunten si viuen a la terra conquerida pel rei Jaume o a Villacónes de Abajo...

Les 70 misses en català de les 13 esglésies de Girona són un conte de fades pels mallorquins condemnats a una discriminació lingüística inexplicable. Cal fer constar que moltes de les esglésies situades a les zones eminentment turístiques tenen misses i homilies en anglès, alemany, francès, italià...

S'han intentat companyes per obtenir una cosa tan justa com es tenen misses en la pròpia llengua ; però els més interessats en no fer-ho són els capellans. S'ho van aprendre en castellà i la feina d'estudiar-ho novament els hi fa mandra. Es llastimós sentir la manca de convenciment i l'accent del pastor i les ovelles emprant un idioma emmanllevat i oblidant que Jesús parlava al poble sense fer traduccions, amb la seva pròpia llengua.

Es normal que hi hagués misses pels « castellà-parlants » en llur idioma ; però sense oblidar mai que Mallorca (com les seves germanes Menorca i Ibiza, les Terres valencianes i el Principat) tenen una parla comú : el català. I que Palma és terra catalana. El bisbe de Mallorca és de València.

Estem totalment d'acord amb l'article de « T.C. » referent a les misses de Perpinyà ; però temem que « la hipocrèsia de tenir a la boca l'esperit del Concili i gens en el cor » és enfrontat de mal curar i ens sap greu i sentim vergonya pels que ens obliguen a escriure aquestes ratlles.

Maria-Dolores Cortey.

charcuterie

PIRAY
JAMBONS du PAYS

Vers l'unité européenne

par la révolution régionale

« Alguns esperits, irremissiblement arrossegats al mecanisme, ens interpelen : Es aquest el moment de reivindicar les cultures d'extensió regional, les ètnies minoritàries, quan es tracta de bastir el conjunt europeu ?

I tant, que és el moment. L'adveniment dels grans conjunts uniformitzats i banalitzats la vida quotidiana dels individus i les seves condicions generals d'existència. Es allò que s'anomena procés de massificació.

Contra els efectes alienadors de la nova modernització els homes experimenten la necessitat d'afirmar-se que, arrelades en el passat més antic, no deixen de ser un enquadrament indispensable de cara al futur.

Pierre Fougeyrollas.

Visca Catalunya

Una llibreria catalana
especialitzada a PERPINYA

El tres de bastos



Carrer Sant Mateu, 4

Tots els llibres catalans

Totes les revistes

Tots els discs

Llibres i revistes de les altres ètnies.

A propos de cultura

Podem dir, el dia d'avui, que les cultures dites nacionals o, més ben dit, les cultures imposades pels poders centrals, estan en plen decomposició.

Al meu entendre, cultura vol dir civilització que ha de tenir per finalitat fer viure els homes en pau i tranquil·litat. Si una cultura no pot atènyer aquest punt val més posar la clau sota la porta i declarar-se en fallida.

Hem pogut constatar en la història, en nom de no sé quantes excuses, poblacions enteres estripant-se. Hem de reconèixer que les diverses civilitzacions han nascut a la punta d'una ratlla. Europa és de civilització cristiana. Malauradament, aquest cristianisme, desformat en els curs dels segles pels homes, ha esdevingut una caricatura demoníaca inacceptable.

D'altres cultures, com el cristianisme, han fet la mateixa feia ; han quedat sense ànima. Com ha anat ? Com hem pogut arribar a un tal punt ? Agafaré una imatge per demostrar com una civilització, una cultura se pot estucar :

Un riu naix en una montanya. Tot primer és només una petita font i així que va baixant dins la vall, riusets s'ajunten a ell ; el fan créixer i l'augmentar acabant fent-se un riu important. Tal·leu-hi els seus afluents i el riu retornarà a ésser un torrentet.

Les cultures imposades són com aquest riu ; en destruir les diverses font que l'alimenten se destrueixen a elles mateixes.

Per retrobar la veritable cultura francesa s'imposa el reconeixement integral de les diverses cultures regionals, cultures que actualment no poden florir normalment perquè estan aixafades, despersonalitzades, descul·turades pel poder central de París. Si les cultures regionals poden retrobar llur personalitat, podran aportar, altra vegada, un ressorgiment, una nova joventut, un suplement d'ànima, una altra nova i fresca al riu França.

D'altra manera, Europa avança, a passos de gegant, vers la seva desintegració dins d'una civilització basada només en la tècnica i el diner.

Roger Giral (Dorres).

El dir : « Visca Catalunya » !

no tindria cap valor

si fos sols el crit dels llavis

i no fos la veu del cor ;

car, quan és el cor qui parla,

no cal pas cridar molt fort

per dir que la Terra Nostra

l'estimem ben de debò.

Biblioteca de Josep PUIG.
i Hemeroteca General
CEDOC

au grenat

les plus beaux bijoux

LAVIOSE

Artisans spécialisés de père en fils

4, rue Maréchal Foch

PERPIGNAN

Tél. 61.01.60

Un homenatge merescut**Commemoració del tercer centenari de l'execució de Francesc Soler**

El periòdic trimestral « La Falç », òrgan de l'Esquerra Catalana dels Treballadors, en el seu número 12-13, denuncia l'horrorós mal gust del municipi de Vilafranca del Conflent, exposant el crani d'un patriota català, Francesc Soler, òmnul de la vila, executat el 20 d'abril del 1674, per no denunciar d'altres patriotes catalans.

« La Falç », al mateix temps que estigmatitza una tal infàmia, proposa la creació d'un comitè d'homenatge a aquest màrtir de la nostra terra, amb motiu del tercer centenari de la seva execució.

Aquest comitè publicà, el 19 d'abril darrer, en « L'Indépendant » de Perpinyà, una crida invitent els Catalans per l'endemà a Vilafranca. - Immediatament després d'aquesta paració, o sigui la vetlla de la data aniversari, el municipi de Vilafranca decidí de traure la gàbia on hi havia el crani i la placa on hi havia la infamant inscripció.

Finalment, doncs, la més elemental justícia i el més indispensable bon gust han triomfat.

Ara cal concretitzar més encara aquesta reparació històrica: la millor manera actual seria que el municipi de Vilafranca decidís de donar el nom de Francesc Soler a un carrer o plaça del vilatge, o bé anomenar Porta Francesc Soler, l'entrada de la vila fortificada en la qual s'havia penjat la macabre gàbia i la vergonyosa placa.

Es en aquest sentit que una petició fou depositada a la batllia, pels Catalans que el dia del tercer centenari de l'execució de Francesc Soler, varen volguer homenajar aquest patriota depositant un ramell de flors, lligades amb la nostra senyera sang i or, en la porta de Vilafranca que per ella és la porta Francesc Soler.

Ho és, pel elia, i ho hauria d'ésser, tot seguit, per tots els Catalans car, Francesc Soler i els altres patriotes de Vilafranca de 1674, no formaven part d'una conspiració proespanyola. Volien, simplement, no ésser separats de llur gran família catalana. Per ells, restar dins l'Estat espanyol d'aleshores, no era ésser Espanyols, era continuar essent Catalans i viure entre Catalans car, malgrat la unió dels regnes de Catalunya - Aragó - València i Balears amb els regnes de Castella i Lleó, els antics Estats de llengua i cultura catalanes, continuaven administrant-se ells mateixos: les lleis, la llengua, les costums, les tradicions, el mode de viure, catalans eren els mateixos de sempre.

Pels patriotes catalans, pels resistents al tractat dels Pirineus, aquest pacte franco-espanyol representava la separació punyent de la gran família catalana, separació que s'acompanyà d'un gran daltabaix econòmic car, els lligams comercials, d'intercanvi de productes, la circulació de mercaderies, estaven orientats vers l'altra banda del Pirineu des de feia segles.

L'anexió, doncs, dels Nord-Catalans a l'Estat francès obrí un greu període de misèria i les repercussions del qual encara duren avui. El país d'aleshores, equilibrat econòmicament, fou desbaratat, la industrialització futur passà per alt; i, solament el contreu de la terra suportà la sotragada perquè els nostres germans paguessin d'aquell temps continuaren treballant les terres de llurs masos.

Terres que, avui, nous anexionistes, s'estan acaparant amb la complicitat dels mateixos que ja, llavors, se varen fer « francesos » per recollir les engrunes que els nous amos els deixaven en pagament de la francització de Nord-Catalunya i de l'explotació de les seves riqueses.

Jaume PRATS.

Un vell que se sent jove ?**5è centenari del llibre català**

Tota la premsa i l'edició dels Països catalans celebra, enguany, el 5è centenari de la publicació del primer llibre imprès en llengua catalana, que fou, al mateix temps, el primer llibre imprès en tota la península Ibèrica.

Es a València que aquest esdeveniment històric se produí i s'afermà en el futur puix que, durant un llarg període, fou València i no Barcelona, la capital intel·lectual de la confederació de països catalans.

Naturalment, avui no és així perquè hi ha hagut molt interès, molts interessos a fi de que no fos així. Mes, les èlites més conscients, més evolucionades, i la massa immensa del poble valencià no solament no reneguen llur passat, no solament refusen de perdre llur ànima i personalitat, sinó que volen retrobar l'ús normal de la llengua que fou i és la llur.

Dins d'aquest estat d'esperit, fa uns anys, fou creada la malaguanyada revista « Gorg ». Si aquesta revista no pot parèixer, l'Editorial Gorg continua treballant en pro de la difusió de la llengua i de la cultura vernacles.

L'activitat, represa des d'un temps ençà, és considerable en quantitat i en qualitat. En efecte, a través de la Distribuidora El Molinell, s'han difusat ja set números de la col·lecció « Quaders », cada número tractant d'un tema diferent.

A més a més d'aquesta col·lecció, Gorg-El Molinell en publiquen sis o set més, cadascuna especialitzada en una branca diferent: testimonis del present, llibres per infants, poesia, art, ensenyament, novel·la, etc.

I no s'acaba ací l'activitat d'aquests entusiastes Valencians. Col·laboren activament a l'esforç de les altres editorials i distribuïdores, dels Països valencians, del Principat i de les Balears. Volem dir que els aimants de lletres catalanes trobaran a Gorg-El Molinell totes les novetats de l'edició, tots els clàssics, tots els tresors escrits de la nostra llengua.

PROBLEMES IDIOMATICS

La senyora Carmen Llorca, flamant president de l'Ateneu de Madrid, ha fet unes declaracions sorprenents que són el motiu de moltes converses, especialment de gent que estima la nostra llengua.

El lloc escollit fou un Club literari madrileny on donya Carmen va dir que — « les literatures regionals no li interessaven i que només les acceptava per sentimentalisme ».

En el transcurs del mateix acte el senyor De la Cierva, director general de Cultura popular va fer referència de la necessitat de dotar amb la màxima generositat les càtedres dels idiomes no oficials.

Les opinions de la senyora Llorca foren rebudes amb disgust evident per part dels assistents i la professora de literatura catalana de la Universitat autònoma de Madrid, Maria Eugènia Rincón, va defensar a: — « aquesta realitat que remunta prop de nou segles de desenvolupament lingüístic i literari » i afegí: « les literatures regionals són quelcom massa seriós i no puc explicar-me com una persona intel·ligent pugui tenir aquesta opinió ».

Miquel Dolç i Dámaso Santos també demostraren llur repulsa.

La senyora Llorca digué: — « que elle no tenia res en contra de les susdites llengües, a que a casa seva parlaven el valencià ». - I va acabar amb una curiosa suggerència: « que els escriptors de llengües regionals no fessin en castellà i així serien més coneguts, perquè tindrien més llegidors ».

La reacció (pel que als Catalans toca) ha resultat molt sorollosa. Articles, lletres al director dels diaris, lletres a donya Carmen, telegrams, etc., etc.

La senyora president al rebre aquest allau de protestes ha escrit als diaris intentant convèncer que nos l'havien entesa. Per la televisió vam sentir a l'escriptora Mercedes Salisachs (a la que la Llorca ha escollit per un càrrec important de l'Ateneu madrileny) diguent: — « Antes de aceptar el cargo, dije que yo era catalana ». - I va tranquil·litzar als televidents promentent preocupació « para las lenguas vernaculas ».

Com es sabut, el càrrec de president de l'Ateneu es deia que seria per C.J. Cela, home prou intel·ligent i respectuós amb la resta dels idiomes no oficials del país i que, amb tota seguretat, no pot oblidar les cultures que senten l'orgull de noms com Rosalia de Castro, Maragall, Castelao, Fuster, Cunqueiro, Castroviejo i molts més.

També es parla molt de la dimissió del director de l'Aula de literatura catalana de l'Ateneu de Madrid, el poeta Miquel Dolç, que ha fet aquestes declaracions: « Les incongruències, cada vegada més notòries de la president de l'Ateneu de Madrid, són les que han motivat la meua dimissió irrevocable ».

Donya Carmen Llorca (nascuda al País Valencià) ha resultat la sorpresa cultural (?) d'aquesta primavera.

Maria-Dolores Cortey.

Entreprise TUBAU
bâtiment

19, rue, Grande de la Monnaie

PERPIGNAN

Tél. 34.25.88

Escola i biblioteca populars

Sota aquest nom s'ha constituït una associació per l'ensenyament de la nostra llengua i de la nostra cultura. L'adreça és: « Escola-Popular - Centre Cultural Català - carrer Sant Mateu, 2 - 66000 Perpinyà ».

Les persones interessades que no estan a Perpinyà poden escriure a aquesta adreça.

Fins a les vacances que, són properes, hi haurà una permanència els dimecres a les tres de la tarda. Des d'ara funciona un curs per correspondència al qual totes les persones interessades poden inscriure's.

Tothom pot venir a la nostra escola la qualque sigui l'edat. - Provarem d'adaptar els estudis al grau de coneixença de cadascú a la nostra llengua maltractada pel l'Estat.

A més dels estudis trobareu, al Centre Cultural, llibres per a llegir i podreu escoltar discs. - Podreu parlar català amb altres persones. Serà una mena de « Perpinyà acull... els Catalans » els quals són foragitats dels « Perpignan accueille » del prefecte precedent.

En lloc d'ésser rebuts en castellà o en francès, els nostres germans trobaran una permanència els dimecres al Centre Cultural i, després de les vacances, aquesta permanència podrà estendre's a altres dies de la setmana.

Durant les vacances, enviar el correu a: « Biblioteca Catalana, carrer Franklin, 2 - Perpinyà ».

Mentrestant la Biblioteca Catalana continuarà a funcionar els dissabtes al matí i a la tarda a la mateixa adreça.

Tots els Catalans de l'altre costat quan venen a Perpinyà hi seran rebuts amb molt de gust.

M. D.

DECLARACIO DE LA UNESCO
EL 26 DE SEPTEMBRE DE 1974

Els grups ètnics contribueixen a enriquir la cultura de la humanitat... Les nacions tenen, per tant, una funció cultural a complir. D'això se'n desprèn no sols el dret, per a les nacions i les minories, de desenvolupar lliurement llurs cultures, sinó el deure, per part dels Estats i de la societat internacional, d'encoratjar els grups ètnics a preservar llurs valors culturals i el deure per a aquests mateixos grups a mantenir-se i perseverar en la pròpia existència.

La CATALANA del PETROLICarrer de la Muralla
POLLESTRES Tel. 36.70.46
Treball acurat**Escurament - Neteja**
Entreteniment
Despanatge

de xemeneies, calderes i instal·lacions de calefacció central amb material i personal

especialitzat

Català a l'escola, no
escola en català
Biblioteca de Comunicació i Informàtica General
CEDOC

PARLANT CATALA VENIU A VEURE'NS a :

Perpignan-Pneus

pneus neufs toutes marques

17, avenue Marcellin Albert, 17
— PERPIGNAN —

CATALUNYA - NORD I L'HEXAGON

NAIXENCA DE CATALUNYA

Una vegada iniciada la reconquesta sobre els Arabs i malgrat la dominació franca, la futura Catalunya començà de constituir-se sobre el mateix territori de l'antiga Iberia, tot recuperant el Rosselló que s'havia quedat amb la Septimània des de l'ocupació romana.

La base d'aquesta reconstitució fou els comtats instituits per als Visigots i els Francs. Aquests comtats succeïen als « pagi » establerts per als Romans dins les comarques. Respectaven la divisió comarcal que s'havia instaurada il·luminada des d'un temps molt antic. (Veure els números precedents de « Terres Catalanes »).

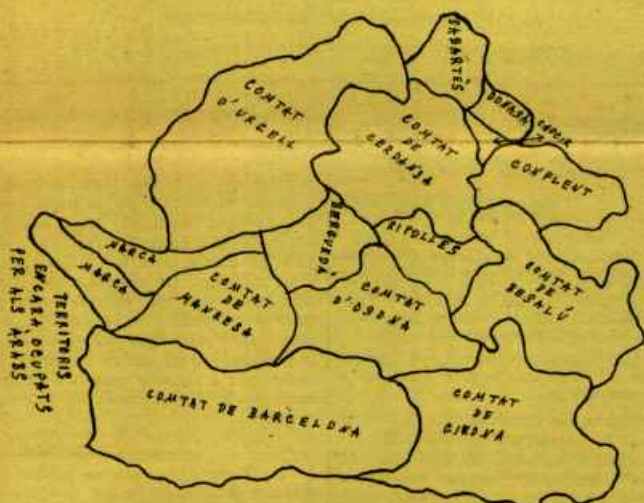
Es al comtat de Cerdanya que va néixer el Principat de Catalunya és a dir Catalunya-Vella anomenada així perquè foren els primers territoris reconquistats sobre els Arabs. La Catalunya Nova al sud de Tarragona fou reconquistada més tard.

Els Francs posaren al comtat de Cerdanya un Franc anomenat Salomó que sembla va ésser matat per Guilfré I, el Pilós, fill de Sunifred I.

LA DINASTIA DE BARCELONA ORIGINÀRIA DEL CONFLENT

Guilfré I, el Pilós, nadiu d'Arrià de Conflent (avui dit Rià), fou el gran comte de Cerdanya fundador de la dinastia dels comtes de Barcelona que més tard esdevingueren reis d'Aragó i mai foren Aragonesos com ens diuen les històries de França i d'Espanya dins un esperit destructor de la nostra entitat ètnica, la realitat de la qual irrita el centralisme d'aquest dos Estats.

Guilfré I, el Pilós, succeí al seu pare dins els comtats de Cerdanya i d'Urgell. Més tard heretà del seu germà el pagus de Conflent i va reconquistar sobre els Arabs els comtats d'Osona (Vic) i de Manresa. Aquest



Possessions de Guilfré I, el Pilós, nadiu de Arrià de Conflent (avui dit Rià), i fundador de la dinastia catalana dels comtes de Barcelona, que esdevingueren més tard reis d'Aragó.

ELS COMTES DE CERDANYA

Després de les traïcions de Bernat de Septimània envers l'Imperi franc, els comtats catalans foren atribuïts a la família comtal carcasonesa que era catalana i originària del Conflent.

El comtat de Cerdanya comprenia, a més de la comarca de Cerdanya el Capcir, el Sabartès, el Donàs, el pagus de Conflent amb el territori d'Ulls, el pagus de Berguedà i el pagus de Besalú. Aquests dos darrers pagi esdevindran aviat comtats.

Aquest nucli és el bressol del Principat de Catalunya del qual Catalunya-Nord forma part integrant. És una realitat malauradament sovint oblidada per als Catalans dels dos costats de la frontera després de tres cents anys de separació.

Sunifred I, comte de Cerdanya pertanyia a la família comtal carcasonesa. Va reunir en les seves mans el comtat de Cerdanya i el comtat d'Urgell (839). Més tard Carl el Calb li concedí el títol de marquès de Còtia i els comtats de Barcelona i de Girona. El seu germà probable, Sunyer, fou nomenat comte de Rosselló. Tots dos moriren dins la revolta de Guillem de Septimània fill de Bernat.

dos comtats i el comtat de Besalú li foren confirmats per Carles el Calb en reconeixença de l'ajuda que Guilfré I, el Pilós, li va donar contra la invasió dels Normans a França.

El 878 al concili de Troyes, Lluís el Tartamut li va assignar la càrrega hereditària dels comtats de Barcelona i de Girona. Era el primer pas cap a l'alliberació de la dominació franca i a l'autonomia de Catalunya.

Des d'aquest moment els grans comtats de Catalunya es quedaren sempre a les mans dels descendents de Guilfré I, el Pilós.

Els comtes de Barcelona aprofitaren la decadència de l'Imperi Franc per alliberar-se definitivament del vasallatge que els Francs imposaven a Catalunya.

Els nostres comtes-reis foren sempre uns sobirans democràtics, podem dir uns sobirans republicans. Governaren per al mitjà de diverses institucions elegides lliurement, donaren moltes llibertats i avantatges a les poblacions i sempre van mostrar molt afecte a les nostres comarques de Catalunya-Nord (continuarà).

Margarida de Descatillar.

NE COMPTEZ PAS SUR LUI

(Camille DESCOSSEY)

NI SUR NOUS...

Camille Descossy, cet artiste, ce Catalan avisé, lucide, depuis qu'il est rentré au pays, ne décolère pas d'assister au saccage des beautés naturelles de sa terre natale.

Il a lancé beaucoup de cris d'alarme en vue de sensibiliser les Roussillonnais aux choses de chez nous que des marchands de tout sont en train de vendre, de dénaturer, de dégrader...

Un des plus poignants cris d'alarme de Camille Descossy fut celui publié, naguère, par le journal « L'Indépendant » dont nous reproduisons — en les faisant nôtres — les principaux passages :

« Le classement a-t-il empêché le grignotage patient de la beauté de Collioure ? Le classement a-t-il protégé du vol le retable de Serrinya, le Christ de Corbère, la Vierge de Sainte Colombe ? A-t-il rendu au Roussillon les fresques de Casanova, épargné des bulldozers les solitudes du Canigou et des Couloumets ? Éviterait-il l'inondation aux bords de Noya ou la marée rouge aux tours de Joncet ?

Alors ne comptez pas sur moi pour désigner les fruits défendus ; je les mettrais en danger d'être croqués. Ils sont défendus par leur secret, par ceux qui le découvrent et qui savent le garder.

Ne comptez pas sur moi pour désigner ces oliviers millénaires à l'ombre desquels je trouverais dimanche des papiers gras et des plastiques.

Ne comptez pas sur moi pour attirer l'attention sur ces schistes gravés depuis des siècles où je lirais demain les initiales de Popaul autour du cœur de Marie-Claire.

Ne comptez pas sur moi pour que je dise où se trouve le plus beau chène-lège de l'Aspre, l'effroyable Jojo découperait dans son écorce le plancher d'un radeau.

En bref, ne comptez pas sur moi pour faire le travail des fonctionnaires ministériels qui n'auront peut-être jamais mis un pied en pays catalan et qui décideront on ne sait quel pour lui et sans nous, depuis Paris ».

DES BOUES ROUGES

EN TERRES CATANES

(suite de la page 8)

RETENUE D'EAU ET DE POISON

Mais, avec la construction du barrage de Vinça, à une vingtaine de kilomètres en aval d'Olette, ces mêmes boues, par un phénomène de gravimétrie, se déposent tout naturellement dans cet immense réservoir d'une contenance de 24 millions de mètres cubes d'eau.

Ce phénomène de sédimentation sera d'autant plus accéléré que la récente retenue sera, en cette période de l'année, vidée de la totalité de son contenu qui aura servi, durant l'été, à l'irrigation des terres de toute la vallée.

Cette retenue ne sera pas « l'écréteur de crues » souhaité par nos ingénieurs, mais plutôt le réceptacle d'accueil où s'accumuleront, chaque année, les boues rouges de l'usine d'Olette !

Nos conseillers généraux, promoteurs et maîtres d'ouvrage du barrage de Vinça, n'ont vu, semble-t-il, dans cette réalisation grandiose, qu'une solution au « problème » de l'eau sans songer à la « qualité » de l'eau.

Pourtant, leur éminente assemblée comprend dans son sein de nombreux docteurs en médecine dont le temporaire mandat public dont ils sont investis semble leur faire oublier l'essentiel de leur vocation professionnelle : la protection de la santé publique.

Car cette eau stockée à Vinça, nocive pour les arbres fruitiers et les cultures maraichères, toxique pour le bétail, serait, dit-on, destinée en outre à l'alimentation en eau « potable » des vacanciers de la côte, après avoir été collectée dans le marécage pestilentiel de Villeneuve-de-la-Raho !

Il est pour le moins curieux que pas une seule voix au sein de l'assemblée départementale, ne se soit élevée, même pas pour s'opposer au projet, mais tout simplement pour s'informer, au plan de la santé publique, de la qualité de l'eau et, au plan financier, du coût de « production » de l'eau stockée à Vinça.

Car, pour amortir les frais de construction du barrage, cette eau devra être vendue aux usagers.

A la lumière de ce qui précède, cette eau usée, souillée et polluée, devra être filtrée physiquement, puis épurée chimiquement et contrôlée bactériologiquement pour que « biologiquement » elle soit vendable.

Les spécialistes de la Commission départementale des finances ont-ils calculé le coût de ces opérations successives et permanentes ?

LA NOTE A PAYER...

Les contribuables catalans ont le droit d'être informés car, comme toujours, ce sont eux qui devront payer la note de cette faramineuse réalisation qui s'élevait à la somme fabuleuse de 125 millions de francs, soit, en clair, 12 milliards 500 millions d'anciens francs, et précisément que ces prix datent de l'année 1973 (L'Indépendant du 10 mai 1973). Depuis plus d'un an les prix ont « valsé » et, encore, ne

figuraient pas dans cette addition la construction des stations de filtrage et d'épuration, ainsi que de contrôle bactériologique, éléments complémentaires et indispensables, auxquels personne — et c'est là la preuve flagrante d'impéritie — n'avait songé !

Certes, certains départements ministériels accorderaient des subventions dans la proportion globale de 4 % du montant total du devis, mais ce que l'on ne dit jamais aux contribuables, c'est que l'Etat ne verse pas subventions QU'AU TERME DES TRAVAUX. Dans l'attente de cette « manne » ce seront toujours les mêmes contribuables catalans qui devront supporter tous les frais consécutifs à l'emprunt contracté par le Conseil général, maître d'ouvrage de cette réalisation.

Il est temps de mettre un terme à ces errements.

Les deux candidats à la présidence de la République, chacun à leur manière, avaient promis le « changement ».

Aux paroles prometteuses doivent succéder des actes concrets.

Contribuables catalans, nous exigeons que soit rendue publique la rentabilité de la construction du barrage de Vinça, car c'est notre argent qui doit en assumer le financement.

Tous les Catalans, de cœur ou de race, attendent la réponse du Conseil général.

Jean BLANC.

Un saló català de lectura a Perpinyà

El nostre número de Primavera estava sota premsa quan tingué lloc a Perpinyà la inauguració d'un saló català de lectura, posat a la disposició del públic, 2, carrer Franklin per la nostra il·lustr col·laboradora Sra. Margarida de Descatillar.

Els nostres lectors coneixen ja els documentats articles que la Sra. de Descatillar publica en « Terres Catalanes ». Coneixien ja la gran activitat i dinamisme d'aquesta Senyora en pro de la represa de consciència de la nostra personalitat nacional, mes no sabem encara la nova mostra de les seves múltiples activitats en bé de la llengua i de la cultura catalanes. Aquesta ens fou revelada assistint a la inauguració del Saló català de lectura recentment creat.

Per a portar a terme una tal empresa, la Sra. de Descatillar ha sacrificat dues de les millors peces de seu apartament, situat en ple centre de la ciutat. Transformades en saló-biblioteca, aquestes dues habitacions podran acollir tots els Catalans que s'interessin pels llibres i publicacions escrites en català.

En efecte, en les prestatges d'aquest saló de lectura el lector hi trobarà des del prestigiós diccionari català-valencià-balear i la Gran enciclopèdia catalana fins a les revistes catalanes comarcal i passant pels llibres d'història, d'actualitat, novel·les, publicacions per infants, etc.

No dubtem que els Rossellonencs, amadors de les nostres lletres, sabran apreciar com cal el simpàtic i il·lustrat esforç fet per la senyora de Descatillar, descendent d'una de les més il·lustres famílies catalanes. És, en efecte, molt il·lustrat que, durant segles i segles, aqueixa gran família catalana dels Descatillar, hagi demostrat permanentment fidel a la nostra pàtria catalana.



Toute la Literie

J. COLOMER

ARTISAN TAPISSIER SPÉCIALISTE DU MATELAS

14, Avenue Victor-Dalbiez
PERPIGNAN

Tél. 54.28.28

Biblioteca de Comunicació
i Hemeroteca General
CEDOC

FETS (vells i nous) QUE FAN REFLEXIONAR..

JOCs FLORALS JUVENILS DE LA LENGUA CATALANA VALLS D'ANDORRA

Els Mantenidors dels Jocs florals de la Llengua catalana, a fi d'assegurar-ne la seva continuïtat, inviten els joves, de 14 a 19 anys, a participar a la Gaia festa que se celebrarà el darrer diumenge d'octubre, dia 27, en la Sala d'actes del Consell general de les Valls.

A més a més dels premis tradicionals el cartell comporta tota una sèrie de premis extraordinaris.

Per informació complementària, adreçar-se a: Avinguda Carlemany, 24 — Les Escaldes (Andorra).

L'abundància de matèries ens obliga a reportar al número de Tardor la crònica « Entre germans... entre amics ».

CONGRES CELTIQUE A NANTES

Le Congrès celtique international se déroulera cette année à Nantes, du 13 au 18 août.

Les travaux de ce Congrès — qui se réunit régulièrement tous les ans depuis 1946 — auront pour thème : « Droits culturels des peuples ».

Il est demandé aux congressistes de préparer soigneusement ce congrès et de se réunir pour réfléchir à ce qu'une déclaration de Droits culturels doit comporter.

Les langues utilisées seront les langues celtiques, le français et l'anglais.

Pour toute information, s'adresser au Château des Ducs de Bretagne — 44000 Nantes.

Nous souhaiterions que des Catalans représentatifs y soient présents et que des congrès catalans internationaux, à l'image du congrès celtique, puissent avoir lieu avec la même régularité.

ELS JOCs FLORALS DEL ROSELLÓ I HOMENATGE A CARLES GRANDÓ

Els Jocs florals del Rosselló han estat recentment celebrats a Perpinyà amb l'escat que dona la joventut malgrat que era el 51^è aniversari.

Enguany les diverses manifestacions tradicionals han estat realitzades amb la participació de la massa coral balearica « La Capella mallorquina ».

Per altra banda, les intervencions han estat més nombroses que de costum i, en general, d'una qualitat excepcional. En efecte, dels professors Guiter, Píod i Gouzy, passant pel Sr. Llech-Walter, la Sra. Mauroso, els doctors Duclos, Català i Ey, el conservador de la Casa Pairal, Deloncle, els poetes Morer, Jordi Pere Cerdà, Brades, l'escriptor Pere Verdaguier, l'humanista Cebria Llorens, cadascú ha contribuït a l'extraordinari esclat de la manifestació.

Enguany, no citarem la intervenció del poeta Carles Grandó, homenatjat dos dies abans, amb tot l'afecte que inspira la seva edat, el seu talent i el seu amor a les lletres i a la cultura catalanes.

TEATRE CATALA A PERPINYA

Ja coneixíem el grup teatral de Sorreda i l'esforç fet per fer revivir la vida de cada dia utilitzant la llengua que ja no és la de cada dia.

Recentment hem tingut l'ocasió d'admirar i d'aplaudir un altre grup teatral, més miritori encara i provinent d'un vilatge veí, Sant Andreu de Sorreda.

El Teatre municipal de Perpinyà estava, gairebé, ple de gom a gom, ço que representa ja un suïssa extraordinari per una tropa « d'amateurs ». Més, se pot afirmar que cap espectador en sortí decebut, tant la peça com els artistes eren de qualitat.

Els absents, doncs, tingueren tort i la millor manera de provar-ho seria que una nova vesprada teatral fos organitzada a fi que, d'una part, un nou públic pogués comprovar que el nostre elogi és vàlida i, d'altra part, que nombre d'entusiastes de la primera visió puguin reveure-la.

Naturalment que tot el text no és en català; n'hi ha molt en francès. No podia ésser altrament puix que cada generació, quatre, empra la llengua habitual per ella. Potser és així el més punyent de l'obra perquè ens fa veure tot ço que hem perdut, els Catalans, en personalitat, en poesia, en llenguatge propi, per emprar-ne un altre que, per bell que sigui, no és el nostre i, al bescanviar-lo, enterrarem aquest i malmenem l'altre perquè no essent el nostre, l'emprarem sempre amb el terrible accent propi d'un poble que té la seva pròpia llengua.

APLEC REGIONALISTA A SIGEAN

Organitzat pel grup « Un País que vol viure », el rassemblement popular dels moviments regionalistes a eu lieu, courant mai dernier à Sigean sur les lieux mêmes qui sont voués à accueillir deux ou trois centrales nucléaires dans les années à venir.

Ce fut une attraction des plus sérieuses, sous une apparence de décontraction et de fantaisie, puisqu'il s'agissait de proclamer, notamment, l'hostilité à cette implantation nucléaire, dont il est clair, en l'état actuel des connaissances, qu'elle n'a pas été maîtrisée.

Les participants, avec, en tête, Robert Lafont, venaient d'horizons divers : du Languedoc, du Roussillon pour la plupart, mais aussi de Bretagne, de Basconie, de Gascogne, de Provence, etc.

EL PARLAMENT EUROPEU CONFIRMA LA VALIDESA DE LA DECLARACIO DELS DRETS HUMANS

El Parlament europeu, en la seva sessió del 14 de març darrer, confirmà la validesa dels principis de la Declaració dels drets humans, proclamà el caràcter sagrat de la vida humana, condemnà el recurs a tribunals d'excepció per jutjar els opositants polítics i encarregà el seu president de transmetre la resolució al Consell i a la Comissió de les comunitats europees així com als governs dels Estats membres.

Tot el qual fou decidit com a conseqüència de l'execució de Puig Antich, jutjat per un tribunal d'excepció espanyol.

SISENA UNIVERSITAT CATALANA D'ESTIU A PRADA DEL CONFLENT

Ja hem dit, en aquestes columnes, tot el bé que pensem d'aquesta ja famosa Universitat. Enguany, del 21 al 31 d'agost, se celebrarà per sisena anyada. Amb encara més matèries i més milloraments. Amb encara més a l'abast de tothom car tothom pot inscriure-s'hi, sense consideració d'edat, de sexe, d'estudis fets, etc.

Per més informació adreçeu-vos al delegat del Grup Rossellonès d'Estudis Catalans, Sr. Josep Pons, carrer dels Ocells — 66350 Toulouges.

EL PREMI D'HONOR DE LES LLETRES CATALANES AL VALENCIA MANUEL SANCHIS I GUARNER

El Premi d'honor de les lletres catalanes, instituit per l'Omnium cultural de Barcelona, ha estat concedit enguany al catedràtic de la Universitat de València, Manuel Sanchis i Guarnier.

El professor Sanchis i Guarnier forma part de les èlites més conscients i més evolucionades del País valencià, de les quals parlem en aquest mateix número.

EL G.R.E.C. HA HORGANIZAT UNA NOVA EXPOSICIO DEL LLIBRE CATALA

El Grup Rossellonès d'Estudis Catalans ha organitzat una nova exposició del llibre català.

Es en la sala Aragó de la batllia de Perpinyà que ha tingut lloc l'exposició. La immensa sala estava plena de gom a gom de llibres, revistes, cartells, mapes i estadístiques de tota mena.

Una acció més a l'actiu dels que malden per redonar més vida al català en el Rosselló on l'afancesament ha fet estralls considerables.

ESTUDIS ROSELLONENOS A BARCELONA

La Universitat autònoma de Barcelona ha celebrat les « Primeres jornades d'estudis rossellonesos ».

Nombrosos universitaris del Principat i del Rosselló han participat a aquestes jornades en les quals s'ha tractat de temes relatius a la història del Rosselló, als seus problemes lingüístics i culturals i, en general, al present i futur del Rosselló.

SESSIO DE LA SOCIETAT CATALANA DE PEDIATRIA A PERPINYA

Estava sota premsa el nostre número de Primavera quan tingué lloc a Perpinyà una sessió de la Societat catalana de pediatria, dedicada a l'ecologia infantil i les influències psico-socials de l'alentornament.

En la taula rodona hi participaren pediatres, pedagogs, sociòlegs, ecòlegs, spiquiatres, etc. - Uns debats d'alt nivell científic en el curs dels quals, una vegada més, se demostrà que la llengua catalana — rerassegada a llenguatge de comunicació familiar en el Rosselló — és perfectament apta a servir de mitjà d'expressió de tota mena de debats científics, literaris o altres.

charcuterie de Cerdagne

12 bis, rue Pierre Letranc PERPIGNAN T. 34.56.37

Maison J. PALAU

Aux fins gourmets, la Charcuterie de Cerdagne offre : JAMBONS, SAUCISSONS & PATÉS

Spécialité de jambons & saucissons pur porc du pays

UN EVENEMENT DANS L'ANIMATION DE VILLENEUVE-LA-RIVIERE CET ETE : « RIBERAL 74 »

M. Jean Dauriach, le président de l'« Association culturelle du Ribéral », vient de présenter « Ribéral 74 », quinzaine d'art devant se tenir à Villeneuve-la-Rivière du 20 juillet au 4 août 1974.

Ces manifestations artistiques seront empreintes d'une certaine importance du fait de la participation d'artistes hautement réputés, ainsi que d'une harmonieuse diversité.

Une invitation à l'art moderne aura lieu au moyen d'une causerie-débat réunissant la plupart des exposants.

Le groupe catalan « Guilhem de Cabestany » se produira au cours d'une « nocturne musicale ». Une grande soirée animée par un groupe folklorique clôturera cette quinzaine d'art, appelée, d'ores et déjà, à avoir un gros retentissement dans le Roussillon tout entier.

« A Vilanova en Ribéral hi fa bon viure ! ».

GENOCIDE CULTUREL AUX CANARIES

Le Mouvement pour l'autodétermination et l'indépendance de l'archipel canarien communique :

« Aux Canaries et dans l'île que les occupants espagnols appellent : « Hierro » (la Hero des guanches), on commet maintenant un génocide culturel. En effet, les inscriptions lapidaires tiffnagh découvertes en 1873 par le curé canarien Don Aquilino Padron, sont détruites tous les jours par ordre des occupants espagnols. Les inscriptions d'un des plus anciens alphabets du monde, sinon le plus ancien, le tiffnagh ou alphabet libyen ancien, d'une valeur scientifique inestimable, sont condamnées à jamais par la haine des occupants espagnols qui font tout pour détruire la richesse culturelle de nos ancêtres guanches.

Le gouvernement franquiste, héritier des monarchies réactionnaires espagnoles qui détruisirent les riches civilisations de l'Amérique, essaie en ce moment de faire disparaître toute trace de notre peuple africain et de notre passé. Les fameuses inscriptions du Julian, dans l'île africaine de Hero, sont en passe de disparaître.

Depuis quelques temps on remarque les agissements de certains gens envoyés là pour achever la destruction. Mais le jeudi 17 février 1974 ce fut toute une équipe d'individus armés de marteaux et de burins qui entreprirent les travaux de destruction avec la complicité des autorités locales espagnoles.

Même la presse locale, bien que contrôlée, s'est vu obligée sous la pression populaire, de s'insurger contre cette vaste campagne de génocide culturel qui sévit dans tout notre archipel depuis quelques années.

TRES MONS :

CATALUNYA, ESPANYA, EUROPA

La llengua catalana parlada, la llengua catalan impresa en llibres ! — I per què no també, en pregunto, en els rètols i en els anuncis lluminosos, en els noms dels carrers, en els prospectes, en els cartelliers dels cinemes, i en les columnes dels diaris i revistes ?

Josep Ferrater Mora.

PEUPLES ET LANGUES D'EUROPE

La unitat política vers la qual cal anar, i que ja es prefigura, permet, i a més a més reclama, la salvaguarda del pluralisme cultural.

La uniformització d'Europa s'ha d'evitar a tota costa. Un no s'adona prou allò que l'extrema varietat, tan lloca, d'aquest continent, deu a la multiplicitat de llengües.

Què passaria a Europa si un dia, des de Lapònia a Sicília, només es parlés anglès ?

El que es decepcionant i trist és que els Francesos encara no s'hagin adonat que estan en camí de destruir les seves pròpies riqueses per una política assimilativa i uniformista tan obsecada com plena de suficiència.

Guy Héraud.

Chartre pour la conquête des droits nationaux du peuple catalan

NOUS AUTRES CATALANS, DECLARONS QUE :

1. L'Etat français, s'il tolère encore que nous parlions notre langue, a choisi, pour la faire disparaître, de la rendre marginale ou folklorique en interdisant son usage officiel ou courant à l'école, dans les actes publics de l'Administration, à la radio, à la télévision et dans la presse, etc.

Nous exigeons que la langue catalane bénéficie dans ce que l'Etat français appelle le département des P.O., des mêmes droits que la langue française et en particulier : — que le catalan soit enseigné à l'école dès les classes enfantines ; — que le catalan ait la place qui lui revient à la radio, la télévision et dans la presse ; — que tous les actes administratifs et judiciaires soient bilingues.

2. Nos villages se vident, nos jeunes sont condamnés à l'exil, le chômage bat tous les records, notre pays est transformé en réservoir de main-d'œuvre et de fonctionnaires de l'Etat français :

Nous exigeons le droit de vivre de notre travail dans notre pays et en particulier nous exigeons que tous les Catalans qui ont dû s'exiler pour trouver du travail et qui souhaitent rentrer au Pays puissent le faire et que les emplois correspondants soient transférés en conséquence selon des modalités à définir.

3. « La politique d'aménagement du territoire » de l'Etat français livre notre Pays au pillage et à la spéculation touristique et immobilière — les notables qu'ils soient de droite ou qu'ils se disent de gauche, sont les cautions et les agents d'exécution de cette politique. Les institutions crouplons que sont les Conseils Régionaux et le Conseil Général leur servent tout au plus de faire valoir.

Nous voulons être maîtres chez nous ! A court terme, nous exigeons un statut d'autonomie interne pour notre Pays. D'ores et déjà nous imposerons un contrôle populaire sur cette politique de démantèlement de notre territoire.

4. Nous soutiendrons toutes les luttes et les revendications qui convergeront avec les nôtres, face à l'Etat français.

Nous soutiendrons la lutte de nos compatriotes sud-catalans face à l'Etat espagnol.

Ces propositions sont soumises à la discussion du peuple catalan et de ses organisations politiques culturelles et syndicales.

COLLECTIU CATALA

per la defensa dels pobles oprimits
(A.R.C. — E.C.T. — G.C.S.)

**Joseph
DELONCLE**
APOTECARI

Carrer d'en Llucià, 2
PERPINYA

Terres

Catalanes

Le journal de TOUS les Catalans

AN IV N° 14
Été 1974
PRIX : 1 franc 50
En Espagne : 25 ptas.

ABONNEMENT ORDINAIRE : 1 AN
Etat Français - Etat Espagnol - Autres Etats
80 plus 8 frs.
ABONNEMENT DE SOUTIEN : LA VOLONTÉ
CHANGEMENT D'ADRESSE : 2 francs

Rédaction - Administration :
2, rue Saint-Mathieu - 66000 PERPIGNAN
Tél. 34-80-40
C.C.P. 1-180-43 MONTPELLIER

Publicité :
Agence Havas
66000 PERPIGNAN
Téléphone 34-84-61

Des boues rouges en terres catalanes

Notre belle terre catalane n'a rien à envier à sa sœur méditerranéenne. Près de Livourne, l'usine de bioxyde de titane « Montedison » de Scarlino, déversait en haute mer, au-delà des eaux territoriales italiennes, les déchets de sa production, les fameuses « boues rouges ».

Chez nous, l'usine de spathfluor « Comifluor » d'Olette, se contente, elle, de les épandre le long des berges de la Tet.

Mais, que sont exactement ces « boues rouges » ?

Nul n'ignore que tout minéral est essentiellement composé d'un élément métallique prédominant, enveloppé dans une « gangue », généralement terreuse, contenant en quantité plus ou moins importante d'autres éléments chimiques : alumine, fer, silice, plomb, arsenic, mercure, etc., etc.

Plusieurs opérations successives, mécaniques et physiques, sont nécessaires pour isoler le produit principal.

La « gangue », sous l'effet de ces manipulations, subit elle-même des transformations. C'est ainsi que par des phénomènes d'oxydation et d'hydratation, les sels d'alumine et de fer prennent une couleur « rouge », nom donné à la boue abandonnée par les eaux de lavage.

Mais, ces boues retiennent essentiellement des corps très toxiques, tels l'arsenic, le plomb, le mercure, etc.

Voilà pourquoi la Frud'homie des pêcheurs corse, ainsi que les pêcheurs de Livourne, avaient porté plainte contre l'immersion des « boues rouges » de l'usine « Montedison », transportées et déversées en haute mer par des navires italiens.

Le Tribunal de Livourne, reconnaissant le bien-fondé de la plainte des pêcheurs corse et italiens, a condamné le président de la Montedison pour avoir immergé des « substances polluantes » dans cette zone de la Méditerranée.

LA TET CONTAMINÉE

Les déchets rejetés par l'usine « Comifluor » d'Olette ne sont certes pas comparables, en quantité, à ceux produits par l'usine italienne, mais, qualitativement, un danger permanent de nuisance demeure par la nature même de l'élément isolé.

La Montedison produit du bioxyde de titane, corps non toxique presque employé comme médicament en médecine humaine.

La Comifluor produit du spathfluor ou « fluorine » dont l'éclat vitreux allié à une transparence lumineuse — ces deux caractéristiques étant dues à la présence de phosphore dans sa masse — en font un matériau très recherché pour la confection de vases ou de coupes.

Nous avons noté la présence de phosphore dans la masse du spathfluor. Ce corps, très toxique, est-il accompagné d'autres produits nocifs ?

Sans aucun doute, car les eaux de lavage du minéral entraînent avec elles, en plus des éléments dangereux déjà cités, des composés fluorés très nocifs pour les arbres fruitiers, pour les cultures maraichères, comme pour les herbivores, sans parler de leur toxicité pour l'homme.

Nous supposons qu'une réglementation, très stricte, impose aux industriels une épuration des effluents et l'on ose espérer que les produits nocifs extraits des eaux résiduaires ne vont pas enrichir l'abondant dépôt de boues rouges attendant à l'usine, tandis que les fluorures solubles ont été également neutralisés.

Jusqu'à ce jour, ce problème pourtant majeur de santé publique, paraît avoir été ignoré par tous nos édiles. Mais, désormais, avec la construction du barrage de Vinça, il éclate dans toute son acuité.

Olette est, en effet, situé à quelques 60 kilomètres de la mer et les « boues rouges » véhiculées dans le lit de la rivière par les pluies d'automne, ou entraînées par la Tet elle-même lorsqu'elle grossit par suite de la fonte des neiges, étaient pour ainsi dire « diluées » dans cet important volume d'eau et allaient se perdre dans la mer.

(suite page 6)

Pour un CADEAU
une MONTRE
un BIJOU

DU COMMUN



gilde des orfèvres

23, Rue Louis Blanc
Tél. 34.35.61 66 PERPIGNAN

Elire le Président de la République au suffrage universel, est-ce démocratie ou parodie ?

Les citoyens de l'Etat français appartenant aux peuples périphériques de l'hexagone, ont pris part, tout comme les autres, aux derniers scrutins pour l'élection du Président de la République. C'est dire que, même ceux qui ne voudraient pas se sentir concernés par des problèmes strictement de politique française, ont dû prendre parti, dans ce cas particulier, pour l'un ou l'autre des candidats.

On nous oblige, donc, à prendre parti pour des problèmes qui nous dépassent. En effet, c'est une fausse conception de la démocratie que de poser des problèmes, aux citoyens de base, qui ne sont pas à leur échelle.

Déjà, lors du référendum sur ce mode de scrutin, on fit trancher un choix par le peuple dont même des juristes, très qualifiés, ne sont pas à même de donner un avis motivé. Comment, en effet, pouvoir, en toute conscience, choisir quand on ne connaît ni les données du problème ni les candidats à fond ? Comment faire pour que les meilleurs candidats possibles puissent se manifester sachant, en plus, les sommes astronomiques dont il faut pouvoir disposer pour mener campagne efficace ?

Elire, donc, le président d'un Etat comme la France, au suffrage universel, ce n'est pas aussi démocratique qu'on veut bien nous le faire croire. Certes, on se flatte de ce que les citoyens, par leurs votes plus ou moins massifs, plébiscitent le système. Ils ne peuvent faire autrement : ou voter ou manquer à leur devoir de citoyen ; et étant donné qu'il y a toujours un pire, on vote pour le moins mauvais.

VOTE LIBRE MAIS IMPOSITION DÉGUISEE

Or, compte tenu des problèmes qui se posent à la tête d'un grand Etat moderne, il est évident qu'un citoyen de base n'est pas en mesure de pouvoir juger, valablement, du choix qu'en définitive, on lui impose.

En un mot : pour qu'un régime puisse se proclamer véritablement démocratique il faudrait que la démocratie, au lieu de descendre du sommet vers la base, ce devrait être le contraire : de la base vers le sommet, dans des degrés successifs, chacun recevant du précédent et transmettant au suivant.

PLUS D'ECHELLE HUMAINE

De toutes façons, même en partant de ce principe, on ne peut aller plus loin des problèmes qui sont à l'échelle humaine. Gouverner ce n'est pas un problème à l'échelle humaine ; même les grandes élites ne sont pas, ne peuvent pas être à la hauteur de la tâche, justement parce que cette tâche est par trop au-dessus de

l'échelle humaine (1).

Bien entendu, on gouverne quand même, toujours mal, et davantage, évidemment, les uns que les autres. Quoi qu'il en soit, gouverner, tel qu'on le fait aujourd'hui, c'est perpétuer ce qu'Einstein avait appelé « l'âge de rampeau ».

GOUVERNER OU DOMINER ?

D'ailleurs, ce n'est pas gouverner ce qu'on fit dans le passé et ce que l'on continue à faire encore aujourd'hui ; c'est, plus explicitement, dominer ce que l'on fit et ce que l'on continue à faire.

Gouverner c'est, même, péjoratif en démocratie pure ; c'est administrer qu'il faudrait dire. Administrer l'unité de base : la commune et puis, successivement, toutes les autres unités administratives, régionales, nationales, etc., toujours avec des élus, le fonctionnariat, comme à l'échelle communale, se réduisant à la plus simple expression technique alors que, maintenant, c'est la technocratie, irresponsable devant le pays, qui dirige effectivement tout.

Georges Pujol.

(1) — Il n'y a pas que gouverner qui n'est plus un problème à l'échelle humaine ; la plupart des institutions, des offices, des organismes, des sociétés, les villes enfin, ne le sont pas non plus.

Chacun, par exemple, a pu constater comme il est de plus en plus difficile de vivre dans des villes surencombrées, polluées, dénuées de grandes, même celles qu'on croit être encore des villes petites.

Chacun a pu constater comme il est malaisé de s'orienter dans les grandes villes, dans les grandes gares, dans les grands ports, dans les grands magasins, dans les grandes administrations. Malgré que tout soit fait pour faciliter ces orientations, les efforts dans ce sens deviennent insuffisants justement parce que l'ensemble d'où ils émanent n'est plus à l'échelle humaine.

Enfin, l'homme, être éminemment sociable, même une vie de plus en plus instabilisée, mécanisée, déshumanisée, déshumanisée en solitaire au milieu d'une mer grouillante d'individus.

confiserie DAUNER

25, rue de l'Argenterie
PERPIGNAN Tél. 34-46-77

tourrons
fruits confits
nougats

SES SPÉCIALITÉS CATALANES
ET RÉGIONALES

"expéditions tous pays"

